HRVATSKI KUGLAČKI SAVEZ

P R A V I L A

KUGLANJA NA DEVET ČUNJEVA

KLASIČNI NAČIN

Z a g r e b, siječanj 1998.

Izdavač:
IZVRŠNI ODBOR HKS

Radna grupa:
Nikola Majnarić, predsjednik
Andrija Hlastec
Nikola Marinković
Vinko Raužan
Zvonimir Mulković
Miroslav Liović

Redaktori:
Miroslav Semenski
Štefica Krištof

Korektor:
Nada Vrdoljak

Tehničko oblikovanje:
Anica Štefančić

Prijepis:
Jasna Siketić

S A D R Ž A J

1. TEMELJNE ODREDBE 1
1.1. OPĆENITO 1
1.2. REKLAMA 1
1.3. DOPING 2
2. ODREDBE HKS-a 3
2.1. OPĆE ODREDBE 3
2.2. POSLOVNA GODINA / ŠPORTSKA GODINA 3
2.3. NATJECANJA HKS-a 3
2.4. DODJELA SLUŽBENIH NATJECANJA 3
2.5 DOBNE SKUPINE 4
2.6. ODREDBE ZA STRANCE 4
3. PRAVILA KUGLANJA - KLASIČNI NAČIN 5
3.1. OPĆENITO 5
3.2.1. PODJELA NAČINA IGRANJA 5
3.2.2. IGRA U PUNE 5
3.2.3. IGRA U ČIŠĆENJE 6
3.2.4. MJEŠOVITA IGRA 6
3.3. HICI 6
3.3.1. IZVEDBA 6
3.3.2. ISPRAVAN HITAC 6
3.3.3. NEISPRAVAN HITAC 7
3.3.4. NEIZVEDENI HITAC 7
3.3.5. PONAVLJANJE HICA 7
3.4. VREDNOVANJE 8
3.4.1. VREDNOVANJE UČINKA KUGLE 8
3.4.2. ČUNJ JE ISPRAVNO PAO 8
3.4.3. ČUNJ JE NEISPRAVNO PAO 9
3.4.4. PROMAŠAJ 9
3.5. OPOMENA 9
3.6. PREKRŠAJI 10
3.6.1. PRVI PREKRŠAJ 11
3.6.2. DRUGI PREKRŠAJ 11
3.6.3. ISKLJUČENJE 11
3.7.1. IGRAČU JE DOPUŠTENO 12
3.7.2. IGRAČU NIJE DOPUŠTENO 12

4. NATJECANJA 13
4.1. OPĆENITO 13
4.2. VRSTE NATJECANJA 13
4.3. NAČIN STARTANJA 13
4.4. NAČIN ODIGRAVANJA 14
4.5. ORGANIZACIJA NATJECANJA 14
4.5.1. ORGANIZATOR 14
4.5.2. SUORGANIZATOR 14
4.5.3. OBVEZE ORGANIZATORA 15
4.5.4. OBVEZE SUORGANIZATORA 15
4.5.5. SADRŽAJ PROPOZICIJA 16
4.5.6. PRAVO NASTUPA 17
4.5.7. PRIJAVA ZA NATJECANJE 17
4.5.8. PRIJAVA ZA NASTUP 18
4.5.9. CEREMONIJAL 18
4.5.10. VRIJEME IGRANJA 19
4.5.11. UIGRAVANJE 20
4.5.12. PREDSTAVLJANJE 20
4.5.13. POČETAK I KRAJ IGRE 20
4.5.14. PREKID IGRE 21
4.5.15. ZAMJENA IGRAČA 22
4.5.16. ISKLJUČENJE IGRAČA 23
4.5.17. ŽALBE 23
4.5.18. ŽALBENI POSTUPAK 24
4.5.19. STEGOVNE ODREDBE 25
4.5.20. TEHNIČKO OSOBLJE 26
4.5.21. GLEDATELJI 26
4.5.22. GOSTI 26
4.6. SUDIONICI NATJECANJA 27
4.6.1. IGRAČI 27
4.6.1.1. ŠPORTSKA ODJEĆA 27
4.6.1.2. KAPETAN EKIPE 27
4.6.1.3. LIJEČNIČKI PREGLED 28
4.6.2. TRENER 28
4.6.2.1. NAČIN RADA 28
4.6.3. SEKUNDANT 29
4.6.3.1. NAČIN RADA 29
4.6.5. DELEGAT 31
4.6.5.1. IMENOVANJE 31
4.6.5.2. PRAVA I OBVEZE 31
4.6.6. SUDAC 33
4.6.6.1. SUDAČKA EKIPA 34

4.6.6.2. DELEGIRANJE 34
4.6.6.3. RAD SUDACA 34
4.6.6.4. SUDAČKA ODJEĆA 34

5. KUGLAČKI OBJEKTI I REKVIZITI 35

5.1. UVOD 35
5.2. ODREDBE ZA GRADNJU KUGLAČKIH OBJEKATA 35
5.2.1. POTREBNE PROSTORIJE 35
5.2.1.1. PROSTOR ZA KUGLAČKE STAZE 36
5.2.1.2. PROSTOR ZA GLEDATELJE 36
5.2.1.3. SVLAČIONICE I PROSTORIJE ZA TUŠIRANJE 36
5.2.1.4. SANITARNE PROSTORIJE 37
5.2.1.5. SANITETSKE PROSTORIJE 37
5.2.1.6. MJESTO ZA PISANJE 37
5.2.1.7. DRUGE PROSTORIJE 37
5.2.2. RASVJETA, VENTILACIJA I GRIJANJE PROSTORIJA .. 38
5.2.2.1. RASVJETA 38
5.2.2.2. VENTILACIJA 38
5.2.2.3. GRIJANJE I KLIMATIZACIJA 38
5.2.3. DODATNE ODREDBE 39
5.3. KUGLAČKE STAZE 39
5.3.1. SASTAVNI DIJELOVI 39
5.3.2. OSNOVNE DIMENZIJE 40
5.3.3. NATJECATELJSKI PROSTOR 41
5.3.4. PODRUČJE STAZA 41
5.3.5. PROSTOR ZA ČUNJEVE 42
5.3.7. TOTALIZATOR 47
5.3.8. UPRAVLJAČKI STOL 47
5.3.9. SATOVI ZA MJERENJE VREMENA 47
5.3.10. UREĐAJ ZA SIGNALIZACIJU PRIJESTUPA 48
5.3.11. UREĐAJ ZA SIGNALIZACIJU HICA U MARGINU 48
5.3.12. DODATNA OPREMA 49
5.4. KUGLE 49
5.5. ČUNJEVI 50
5.6. PRIBOR 51

6. KUGLAČKI OBRASCI I NJIHOVO POPUNJAVANJE 54
6.1. UVOD 54
6.2. OBRASCI 54
6.2.1. POJEDINAČNI ZAPISNIK 54
6.2.2. EKIPNI ZAPISNIK 55
6.2.3. OBRASCI ZA PRIJAVU EKIPE 55
6.3.4. IZVJEŠĆE GLAVNOG SUCA 55
6.2.5. IZVJEŠĆE DELEGATA 56
6.3. PRAVILA ISPUNJAVANJA OBRAZACA 56
6.3.1. PISANJE ZAPISNIKA 56
6.3.2. EVIDENCIJA PRVOG PREKRŠAJA 57
6.3.3. EVIDENCIJA DRUGOG PREKRŠAJA 57
6.3.4. EVIDENCIJA PREKRŠAJA IZMEĐU DVA HICA 58
6.3.5. EVIDENCIJA PROMAŠAJA 58
6.3.6. EVIDENCIJA ISKLJUČENJA 59
6.3.7. EVIDENCIJA ZAMJENE IGRAČA 59
6.3.8. EVIDENCIJA PREKORAČENJA VREMENA 59
7. ZAVRŠNE ODREDBE 60

Na temelju članka 38. Statuta Hrvatskog kuglačkog saveza, Skupština Hrvatskog kuglačkog saveza, na svojoj sjednici od 6. rujna 1997. održanoj u Koprivnici, donjela je:

P R A V I L A

KUGLANJA NA DEVET ČUNJEVA
KLASIČNI NAČIN

1. TEMELJNE ODREDBE

1.1. OPĆENITO

Članak 1.

Odredbe ovih pravila počivaju na nepisanim običajima i zakonima športskog poštenja te se u tom smislu trebaju tumačiti i primjenjivati.

Članak 2.

Pravila se temelje na Pravilnicima međunarodne kuglačke federacije, Svjetske asocijacije kuglanja na devet čunjeva i Sekcije klasičnog kuglanja (skraćeni naziv FIQ/WNBA/NBC).

1.2. REKLAMA

Članak 3.

Na natjecateljskoj odjeći ekipe, pojedinci smiju nositi reklamu veličine do 200 cm^2. Iste veličine reklama smiju biti otisnute i na trenirkama.

Članak 4.

Reklama ne smije vrijeđati moral ili opće športske principe.
Nije dopušteno reklamiranje alkohola (osim piva), cigareta i duhana.

1.3. DOPING

Članak 5.

U skladu s odlukama IOC-a zabranjen je doping.
Ako se nasumce odabranim testom utvrdi uzimanje sredstava za doping, športašu će biti zabranjeno sudjelovanje na svim natjecanjima u organizaciji HKS-a i kuglačkih udruga učlanjenih u HKS, najmanje 5 godina.

Postignuti pojedinačni rezultat, uključujući i rezultat ekipnog natjecanja te natjecanja parova bit će poništen.

Članak 6.

U trenutku natjecanja mjerodavna je važeća službena lista IOC-a zabranjenih medikamenata (sredstava za doping).

2. ODREDBE HKS-a

2.1. OPĆE ODREDBE

Članak 7.

Kuglanje je tjelesna aktivnost za sticanje vještine preciznosti, sistematičnosti odgoja i obrazovanja mladih i svih kategorija natjecatelja.

Preciznost se stječe fizičkom i psihičkom kondicijom kroz dugotrajno sistematsko vježbanje.

2.2. POSLOVNA GODINA / ŠPORTSKA GODINA

Članak 8.

Poslovna godina započinje 1.1. i završava 31.12. tekuće godine.
Športska godina započinje sa 1.7. tekuće godine i završava sa 30.6. sljedeće godine.

2.3. NATJECANJA HKS-a

Članak 9.

Službena natjecanja HKS-a određena su Sustavom natjecanja kojeg donosi Skupština HKS-a.

Natjecanja koja provodi HKS su:

- ekipna natjecanja M/Ž
- ekipna natjecanja parova M/Ž i mješoviti parovi
- pojedinačna natjecanja M/Ž

2.4. DODJELA SLUŽBENIH NATJECANJA

Članak 10.

Organizaciju službenih natjecanja koja priređuje HKS-a dodjeljuje Izvršni odbor prema usvojenom kalendaru natjecanja, na prijedlog Natjecateljske komisije i Stručnog savjeta.

2.5 DOBNE SKUPINE

Članak 11.

Sudionici natjecanja razvrstani su u slijedeće dobne skupine:

I.	podmladak	8-11 godina
II.	mlađi kadeti (MŽ)	12-14 godina
III.	kadeti (M,Ž)	15-18 godina
IV.	juniori	19-23 godine
V.	seniori	24-55 godina
VI.	seniorke	24-50 godina
VII.	veterani mlađi	56-65 godina
VIII.	veteranke	50 godina na više
IX.	veterani stariji	65 godina na više
X.	veteranke starije	61 godina na više

2.6. ODREDBE ZA STRANCE

Članak 12.

Natjecatelj - stranac može dobiti dozvolu za natjecanje (člansku iskaznicu HKS-a) samo uz predočenje pismenog odobrenja (dozvole) vlastitog nacionalnog saveza.

Članak 13.

Na međunarodnim natjecanjima pravo nastupa u klupskim ekipama imaju po dva strana natjecatelja.

Natjecatelj s dvojnim državljanstvom može se u jednoj športskoj godini natjecati samo za jedan nacionalni kuglački savez.

Članak 14.

Promjena državljanstva priznaje se samo uz predočenje službenih dokumenata nadležnih državnih organa pri određenoj sekciji WNBA.

Nakon promjene državljanstva nema zabrane natjecanja.

3. PRAVILA KUGLANJA - KLASIČNI NAČIN

3.1. OPĆENITO

Članak 15.

Kuglanje je športska grana u kojoj se koristi kugla za pogađanje čunjeva, sa svrhom srušiti što više. Čunjevi su postavljeni utvrđenim sustavom, na određenoj udaljenosti, na posebno pripremljenoj površini.

Osnovne odredbe kuglanja klasičnim načinom su:

- vodoravna i glatka površina daske položnice
- vodoravna i glatka površina kuglačke staze
- vodoravna površina postolja za čunjeve
- raspoređenih devet čunjeva, na njihovom postolju, u kvadratu, čija je dijagonala produžetak osi daske položnice i kuglačke staze
- odigravanje kuglama iste težine i promjera
- odigravanje na čunjeve istog oblika, iste visine i težine, osim srednjeg čunja.

3.2. NAČIN IGRANJA

3.2.1. PODJELA NAČINA IGRANJA

Članak 16.

Način igranja u osnovi se dijeli na:

- igru u "pune"
- igru u "čišćenje"
- "mješovito" igranje,

Priređivač svojim raspisom za natjecanje utvrđuje vrstu igre, te pri tom određuje broj hitaca za svaku vrstu igre po kuglačkoj stazi, odnosno po setu i ukupno po nastupu.

3.2.2. IGRA U PUNE

Članak 17.

Igra u "pune" odigrava se kada je na postolju postavljeno svih devet (9) čunjeva (u daljnjem tesktu: postava) za svaki hitac. Svaki srušeni čunj ima istu vrijednost – jedan (1) - odnosno broj srušenih čunjeva hicem u "pune" daje vrijednost učinka kugle.

Učinak kugle u igri u "pune" može iznositi od nula (0) do devet (9) srušenih čunjeva.

3.2.3. IGRA U ČIŠĆENJE

Članak 1

Igra u “čišćenje” počinje s prvim hicem u “pune”. Drugim i daljnjim hicima odigrava se u poziciju čunjeva, koja je ostala nakon odigravanja prvog hica u “pune”.

Nakon srušene postave ponovo se postavlja svih devet čunjeva i odgirava hitac u “pune” kao prvi hitac.

Svaki hitac vrijedi koliko je srušeno čunjeva, odnosno srušeni čunjevi hicem u “čišćenje” daju vrijednost učinka kugle.

3.2.4. MJEŠOVITA IGRA

Članak 19.

Kod “mješovitog” načina, u jednoj seriji hitaca prva polovica izvodi se u pune, a druga u čišćenje.

3.3. HICI

3.3.1. IZVEDBA

Članak 20.

Igrač izvodi hitac na primjeren i svojstveni način kretanjem (zaletom) unutar zaletišta, polaganjem kugle na dasku položnicu i njenim prijelazom preko linije izbačaja.

Članak 21.

Hitac se izvodi nakon pojavljivanja zelenog svjetla na semaforu.

Hitac nije izveden ako igraču padne kugla na dasku položnicu ili izvan daske položnice, a da pritom ne prijeđe linije natjecateljskog prostora.

3.3.2. ISPRAVAN HITAC

Članak 22.

Ispravan hitac je onaj kojeg igrač izvede tako da kuglu položi na dasku položnicu, a zatim ona prođe izlazni vrh daske položnice i aktivira foto-ćelije.

3.3.3. NEISPRAVAN HITAC

Članak 23.

Neispravan hitac je u slučajevima:

- prestupanja iz natjecateljskog prostora (prijestup)
- polaganja kugle izvan daske položnice i na površinu staze (bosa)
- doticanja poda rukom ili koljenom u fazi izvođenja hica, kao i oslanjanja na ogradu, žlijeb ili zid (oslanjanje)
- kad kugla preskoči foto-ćeliju za registiranje hica (poskakivanje kugle),
- ako kugla stigne među čunjeve prije uključenja zelenog svjetla, zbog čega automat nije registrirao učinak hica.

3.3.4. NEIZVEDENI HITAC

Članak 24.

Ako je igrač tijekom natjecanja već bio jednom opomenut /žutim kartonom/ pa prije izbacivanja kugle počini novi prekršaj, kažnjava se žuto crvenim kartonom i idući se hitac vrednuje nulom (0).

Na totalizatoru /semaforu/ dodaje se hitac više, a u rubriku pojedinačnog zapisnika za sljedeći hitac upisuje “X”.

Ako nema daljnjih hitaca zadnji hitac vrednuje se nulom. Rezultat na semaforu mora se ispraviti i izvršiti ispravka u pojedinačnom zapisniku.

3.3.5. PONAVLJANJE HICA

Članak 25

Hitac se ponavlja:

- ako igrač izvede hitac, a na postolju prije učinka kugle padne jedan ili više čunjeva
- ako kugla koja se vraća padne iz kuglovoda i ometa igrača u izvođenju hica
- ako zbog tehničkih smetnji automat sam upali crveno svjetlo i podigne čunjeve, prije registriranja učinka kugle
- ako kugla u igri u pune prođe između čunjeva 1 i 2 ili 1 i 3, a pritom ne poruši niti jedan čunj,
- odlukom glavnog suca, koja je konačna, ako smatra da je netko od nazočnih na bilo koji način fizički ometao izvođenje hica.

3.4. VREDNOVANJE

3.4.1. VREDNOVANJE UČINKA KUGLE

Članak 26

U pravilu svaki se učinak hica vrednuje prema broju srušenih čunjeva.

Kod pojedinačnog natjecanja vrednovanje se vrši po osnovi ukupno srušenih čunjeva. U slučaju jednakog rezultata vrednuje se broj srušenih čunjeva u čišćenje pa zatim broj promašenih hitaca.

Kod igranja s direktnim uspoređivanjem /igrač protiv igrača/ vrednuje se ukupni učinak iz prednjeg stavka ovog članka još i dodatnim poenima.

Članak 27.

Kod ekipnog natjecanja vrednovanje se vrši po osnovi ukupno srušenih čunjeva svih članova ekipe. U slučaju jednakog rezultata vrednuje se broj srušenih čunjeva u čišćenje pa zatim broj promašenih hitaca.Tako postignut ukupan učinak iz prednjeg stavka ovog članka, vrednuje se još dodatnim poenima.

Članak 28.

Kod kuglanja s automatskim postavljanjem čunjeva za vrednovanje je mjerodavno digitalno pokazivanje na totalizatoru.

Očigledne pogreške u vrednovanju i pokazivanju mora provjeriti glavni sudac, za svaki sporni slučaj ponaosobno. Ako se pogreška ne može ispraviti računaju se stvarno srušeni čunjevi.

Članak 29.

Ako igraču, nakon zauzimanja početnog stava, kugla ispadne i napusti natjecateljski prostor i pređe liniju izbačaja, to se računa kao ispravno izveden hitac.

3.4.2. ČUNJ JE ISPRAVNO PAO

Članak 30.

Čunj je ispravno pao:

- ako ga sruši kugla
- kada ga registrira automat unutar 4 sekunde
- kada vidno leži, a automat ga ne registrira
- kada je vidno naslonjen na stranicu /mantinelu/.

3.4.3. ČUNJ JE NEISPRAVNO PAO

Članak 31.

Čunj je neispravno pao:

- ako je srušen kuglom koja se odbila od stranice
- ako je srušen kuglom koja se odbila odostrag

3.4.4. PROMAŠAJ

Članak 32.

Promašaj je onaj hitac kod kojeg kugla nakon izvedenog hica:

- na postolju ne sruši niti jedan čunj
- odbije se od stranice
- napusti liniju izbačaja a automat ne registrira hitac (na totalizatoru dodati jedan hitac)
- napusti zaletište pri ispadanju iz ruke igrača (na totalizatoru dodati hitac više)

Svaki promašeni hitac registrira se u "pojedinačnom zapisniku", prema svom rednom broju s oznakom: „-„ (vodoravna crtica).

3.5. OPOMENA

Članak 33.

Prvo kršenje odredbi ovih pravila ili nešportskog ponašanja kažnjava se opomenom.

Opomene su vezane uz osobu i vrijede za sve hice u dotičnom startu.

Opomene se moraju naznačiti u „pojedinačnom zapisniku" igrača te izješću s utakmice uz navođenje izvršenog prekršaja.

Članak 34.

Da bi se igraču jasno dalo do znanja da je izrečena opomena, sudac mora vidno pokazati žuti karton i objasniti koji je prekršaj učinjen.

Za izrečenu opomenu za prvi prekršaj učinak ispravnog hica se priznaje.

Izrečena opomena za učinjeni prvi prekršaj između dva hica, učinak slijedećeg ispravnog hica se priznaje.

3.6. PREKRŠAJI

Članak 35.

Sljedeći prekršaji kažnjavaju se u skladu s ovim pravilima:

- prijestup preko podnih oznaka natjecateljskog prostora (od toga se izuzima uzimanje kugli kada se automat za kugle nalazi predaleko)
- kada kugla udari pokraj daske položnice ili na površinu staze bosa
- doticanje poda rukom ili koljenom, kao pomoćni položaj, osim u slučaju pada
- naslanjanje na automat za vraćenje kugli ili zid nakon izbacivanja kugle
- namjerno ili svijesno izbacivanje kugle dok automat za postavljanje čunjeva nije spreman za igru. (Igra na crveno).
- čekanje neke određene kugle
- namjerno češće uzimanje ili vraćanje kugle u žlijeb dok je protivnički igrač u zaletu za izbačaj (sudačka procijena)
- označavanje na zaletištu sredstvom koje nije dopušteno
- napuštanje natjecateljskog prostora bez dozvole glavnog suca
- namjerno izazivanje prekida igre.
- poskakivanje kugle, koja nije aktivirala fotočeliju za registraciju hica
- neispravni hitac prema članku 23. ovih pravila

Članak 36.

Nešportsko ponašanje je:

- nepriznavanje odluke suca
- ometanje ili onemogućavanje protivnika kod igre
- glasno dogovaranje sa sekundantom odnosno trenerom, preglasni razgovor, vikanje, psovanje, pjevanje, itd.
- raspravljanje s gledateljima
- vrijeđanje sudaca, športskih dužnosnika ili gledatelja
- napuštanje natjecanja odnosno natjecateljskog prostora igrača bez dozvole suca
- nedolične kretnje koje se kose sa športskom etikom.

3.6.1. PRVI PREKRŠAJ

Članak 37.

Prvim prekršajem smatra se bilo koji opisani prekršaj iz članka 23. i 35. ovih pravila.

Za učinjeni prvi prekršaj izriče se opomena žutim kartonom i postupa se prema članku 33. ovih pravila.

3.6.2. DRUGI PREKRŠAJ

Članak 38.

Drugim prekršajem smatra se bilo koji ponovljeni prekršaj prema članku 23. i 35. ovih pravila.

Za učinjeni drugi i sve daljne prekršaje, sudac mora izreći kaznu nepriznavanja učinka kugle odnosno broja srušenih čunjeva, vidno pokazavši žuto-crveni karton.

Kažnjavanje žuto-crvenim kartonom vezano je uz osobu u prekršaju i nemože se prenjeti na drugu osobu.

Kažnjavanje se mora označiti u „zapisniku igrača“ i izvješću suca u napomeni s nazivom učinjenog prekršaja.

3.6.3. ISKLJUČENJE

Članak 39.

Za nešportsko ponašanje prema članku 36. ovih pravila u slučajevima ometanja, govorenja, vike, psovanja, pjevanja, raspravljanja s gledateljima i nedoličnog ponašanja, sudac prema svojoj prosudbi može izreći opomenu žutim kartonom.

U svim ostalim slučajevima iz članka 36. ovih pravila, kao i u ponovljenom slučajevima iz prvog stavka ovog članka, sudac mora izreći kaznu isključenja – crvenim kartonom.

Kazna isključenja mora se evidentirati u „pojedinačnom zapisniku“ igrača i u izvješći suca u napomeni s nazivom prekršaja.

U slučaju izricannja kazne isključenja sudac je obvezan podnjeti zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka protiv izvršioca prekršaja.

Kazna isključenja vezana je za osobu i ne može se prenijeti na drugu osobu.

3.7. PRAVILA PONAŠANJA

3.7.1. IGRAČU JE DOPUŠTENO

Članak 40.

Igraču je dopušteno:

- upotrebljavati spužve
- brisanje ručnikom
- predati kuglu i ručnik sekundantu ili treneru preko osnovne crte natjecateljskog prostora
- stati na liniju izbačaja prilikom izvođenja hica, tako da fotočelija ne registrira prijestup
- naginjanje u zračnom prostru preko linije izbačaja prilikom izvođenja hica
- stati na osnovnu liniju natjecateljskog prostora, a ako je kuglovod udaljeniji i prestupiti preko osnovne linije, prilikom uzimanja kugle iz kuglovoda
- već uzetu kuglu vratiti u kuglovod i pritom ne ometati susjednog igrača
- upotrebaljavati sredstva za bolje prijanjanje kugle, osim spreja, koje se pri zamjeni staze mora očistiti
- zamjena dresa po odobrenju suca
- označivanje mjesta svog osnovnog stava na daski položnici sredstvom koje se mora ukloniti pri zamjeni staza.

3.7.2. IGRAČU NIJE DOPUŠTENO

Članak 41.

Igraču nije dopušteno:

- napuštati natjecateljski prostor i zaletište bez dozvole glavnog suca
- započeti igru bez dozvole glavnog suca
- čekati da se neka određena kugla vrati ili upotrebljavati svoje
- uzimati kuglu iz kuglovoda dok je u pokretu
- nešportski se ponašati
- upotrebljavati sredstva za prijanjanje kugli (ljepilo, mast) koja svojim djelovanjem ometaju protivnika
- brisati staze bez dozvole suca

4. NATJECANJA

4.1. OPĆENITO

Članak 42.

Primjena ovih pravila i ispunjenje zadaća, prava i obveza svih sudionika, čine kuglačka natjecanja i igrače ravnopravnim, a rezultate regularnim.

Članak 43.

Službena natjecanja mogu se održavati samo na kuglanama koje određuje priređivač - Izvršni odbor HKS-a i Natjecateljska komisija.

Ispravne su samo one kuglane koje su izrađene prema propisima Međunarodnog tehničkog pravilnika FIQ/WNBA/NBC.

Kuglačke staze, automati, čunjevi i kugle mogu se upotrebljavati u natjecanjima ukoliko imaju atest WNBA/NBC.

4.2. VRSTE NATJECANJA

Članak 44.

U svim kategorijama, natjecanja mogu biti:

- ekipna (broj igrača u sastavu utvrđuje priređivač)
- u parovima (jedan par čine dva igrača)
- mješoviti parovi (jedan par čine jedan igrač i jedna igračica)
- pojedinačna.

Ekipna natjecanja su sva natjecanja sa dva ili više igrača.

U ekipnim natjecanjima dopuštene su dvije pričuve. Iznimno na natjecanjima nižeg ranga može se dopustiti i više pričuvnih igrača, prema odluci priređivača.

U natjecanju parova dopuštena je jedna pričuva po paru.U sastavu mješovitog para pričuvu čine jedan igrač i jedna igračica.

4.3. NAČIN STARTANJA

Članak 45.

Način startanja igrača određuje se propozicijama, a moguć je na dva načina:

a) *lančani*, kada svi igrači počinju s iste staze, i
b) *blok*, istovremeni nastup više igrača

Kod lančanog načina priređivač je dužan osigurati dovoljan broj sparing partnera, koji popunjavaju ne iskorištene staze na početku i kraju natjecanja.

Kod blok načina nakon završenog seta hitaca partneri zamjenjuju staze, a nakon 2 seta pomjeraju se na sljedeće dvije staze udesno, igrač s parne straze prelazi na parnu, a igrač s neparne staze na neparnu stranu.

4.4. NAČIN ODIGRAVANJA

Članak 46.

Natjecanja se organiziraju:

- turnirskim načinom
- kup načinom (sustav eliminacije)
- ligaškim načinom (svako sa svakim)

Broj turnira, krugova, kola ili nastupa utvrđuje priređivač

4.5. ORGANIZACIJA NATJECANJA

4.5.1. ORGANIZATOR

Članak 47.

Organizator svih natjecanja – prvenstava na IV. stupnju je Izvršni odobr HKS-a u suradnji s Natjecateljskom komisijom HKS-a i voditeljem liga, koji provode sva natjecanja.

4.5.2. SUORGANIZATOR

Članak 48.

Suorganizator natjecanja IV. stupnja i priređivač natjecanja na nižim stupnjevima je kuglački savez županije na čijem se području održava dodjeljeno mu prvenstvo, odnosno ligaško natjecanje.

U funkciji suorganizatora je i Zbor sudaca domicilnog kuglačkog saveza županije, odnosno suci koji provode samo natjecanje.

4.5.3. OBVEZE ORGANIZATORA

Članak 49.

Priređivač – Organizator natjecanja dužan je u primjerenom roku prije početka natjecanja objaviti opće uvjete putem javnog raspisa za organizaciju državnog prvenstva.

Raspis mora posebice sadržavati:

- vrstu natjecanja
- kategoriju
- način odigravanja
- broj nastupa
- pravo sudjelovanja
- disciplinu i broj hitaca
- cijenu staza/sat
- cijenu sudačke naknade.

Članak 50.

Prije dodjele natjecanja prema članku 10. ovih pravila, dužnost je priređivača natjecanja zatražiti od suorganizatora KSŽ-a, u primjerenom roku, sljedeće podatke:

- cjenu staza/sat
- smještajne kapacitete s cijenama
- javne prometne veze do mjesta održavanja
- način prometovanja u gradu ako se prvenstvo održava u dvije kuglane, odnosno način prometovanja između dva mjesta
- točne adrese objekata - kuglana, broj telefona
- adresu odgovorne osobe u mjestu održavanja, broj telefona za eventualne kontakte.

Na temelju dobivenih podataka, Natjecateljska komisija HKS-a izvršit će sve potrebne predradnje za dodijelu organizacije prvenstava.

4.5.4. OBVEZE SUORGANIZATORA

Članak 51.

Dužnosti suorganizatora prvenstva su:

- osiguravanje ispravnih kuglačkih objekata (preko vlasnika ili upravljača kuglane) za vrijeme održavanja natjecanja

- osiguranje ispravnih rekvizita, pribora, eventualnih šahovskih satova
- dobivanje odobrenja, od nadležne postaje MUP-a, za održavanje natjecanja
- osiguravanje redarske službe
- osiguravanje prve medicinske pomoći
- izvještavanje javnosti putem pisanih ili tiskanih plakata na vidnim mjestima kao i putem sredstava javog priopćavanja /dnevni tisak, radio i TV/
- oglašavanje na vidnom mjestu o rezultatima svih ekipa, parova i pojedinaca
- isticanje na vidnom mjestu nagrada za najbolje plasirane
- osiguravanje ozvučenja objekta - kuglane za otvaranje i zatvaranje prvenstva i objave rezultata
- sviranje hrvatske državne himne, koja se obvezno svira na svim državnim prvenstvima izuzev ligaškim utakmicama.
- osiguravanje stručne osobe za održavanje kuglane tijekom natjecanja
- postavljanje zastave Republike Hrvatske na objektu kuglane gdje se održava prvenstvo
- uredno održavanje svlačionica i tuševa s toplom vodom
- osiguravanje dovoljnog broja obrazaca za zbirne i pojedinačne zapisnike
- osiguravanje slobodnog ulaza predstavicima javnog priopćavanja
- osiguravanje slobodnog ulaza svim natjecateljima i službenim osobama
- dostavljanje rezultata organizatoru, odnosno voditelju natjecanja, odmah nakon završetka natjecanja
- dostavljanje kompletnog obračuna svih troškova natjecanja u roku 48 sati nakon završetka natjecanja.

4.5.5. SADRŽAJ PROPOZICIJA

Članak 52.

Priređivač je dužan 30 dana prije natjecanja donijeti propozicije koje sadržavaju:

1. dan, mjesto i vrijeme održavanja natjecanja
2. pravo sudjelovanja
3. rok prijave i rok odgode
4. način odigravanja i određivanja poretka
5. startninu te visinu pristojbe za uloženi prigovor ili žalbu
6. športske nagrade
7. stjecanje naslova i prava daljnjeg nastupa.

Sve pojedinosti koje nisu obuhvaćene ovim pravilima propisuju propozicije, koje ne smiju biti u suprotosti s ovim pravilima.

4.5.6. PRAVO NASTUPA

Članak 53.

Pravo nastupa na svima državnim i ostalim prvenstvima ostvaruje se članskom iskaznicom HKS-a:

- *ispravnom registracijom*
- *utvrđenim pravom nastupa*
- *sportskim pregledom*
- *stečenim poretkom.*

Članak 54.

Pravo nastupa imaju svi registrirani klubovi i igrači, koji su na temelju Pravilnika o registraciji HKS-a pravilno registrirani kod nadležnog KSŽ-e.

Za ispravnost registracije, prava nastupa i ostalih podataka u iskaznici HKS-a odgovoran je KSŽ-e.

Članak 55.

Svi igrači koji sudjeluju na državnim i ostalim prventsvima moraju obaviti pregled kod športskog liječnika. Ako nema športskog liječnika tada se priznaje liječnik opće prakse.

Pregled ne smije biti stariji od 6 mjeseci i mora sadržavati datum, potpis liječnika i pečat ambulante te upisan u člansku iskaznicu HKS-a.

Članak 56.

Prvaci u pojedinačnoj konkurenciji seniora iz protekle športske godine stječu pravo direktnog sudjelovanja, obrane naslova državnog prvaka.

Pravo sudjelovanja na prvenstvu države stječe se još i po osnovi stečenog poretka na natjecanjima nižeg ranga, odnosno po osnovi kvote prava sudjelovanja na natjecanjima višeg ranga za tekuću športsku godinu.

4.5.7. PRIJAVA ZA NATJECANJE

Članak 57.

Prijava za natjecanje za ekipna juniorska i kadetska kao i sva pojedinačna i prvenstva u parovima u svim kategorijama, mora se dostaviti priređivaču najkasnije 21 dan prije zakazanog datuma održavanja prvenstva.

Prijava za ekipna prvenstva seniora (liga) mora se dostaviti priređivaču najmanje 60 dana prije početka natjecanja.

4.5.8. PRIJAVA ZA NASTUP

Članak 58.

Kod svih prvenstava, u svim kategorijama, Vodstvo kluba dužno je najmanje 20 minuta prije službenog početka utakmice, nastupa parova ili pojedinaca predati:

- za ekipno natjecanje - na posebnom obrascu popis igrača s redoslijedom nastupa, kao i dva pričuvna igrača
- za natjecanja u parovima - popis igrača po parovima s naznačenim pričuvama
- za sva pojedinačna natjecanja - ime i prezime igrača koji nastupa.

Osim navedenog, obvezno se predaju članske iskaznice HKS-a, potvrda o uplaćenoj kotizaciji za dotično natjecanje. Ako uplata nije izvršena unaprijed, uplaćuje se na licu mjesta kod glavnog suca.

Za ekipna ligaška natjecanja priređivač može odrediti posebne rokove za uplate putem propozicija, dok za ekipna natjecanja turnirskim načinom vrijede odredbe iz prednjeg stavka ovog članka.

Članak 59.

Iznimno članku 53. ovih pravila ekipa, par ili pojedinac može nastupiti i bez članske iskaznice HKS-a, a indentifikacija se vrši osobnom iskaznicom ili nekim drugim dokumentom sa slikom. Svaki igrač nakon toga potpisuje izjavu da je obavljen važeći zdravstveni pregled i da je sposoban za natjecanje.

U roku od tri dana igrač je dužan dostaviti ovjerenu kopiju članske iskaznice HKS-a, nadležnom tijelu za organizaciju i provedbu natjecanja.

4.5.9. CEREMONIJAL

Članak 60.

Za odigravanje svih državnih prvenstava u svim kategorijama parova, pojedinaca i ekipnih natjecanja turnirskim načinom vrijede sljedeće odredbe ceremonijala (ili posebni naputci priređivača za određeno prvenstvo):

- prvenstvo otvara delegat prigodnim govorom nakon odsvirane hrvatske državne himne
- glavni sudac obznanjuje ispravnost objekta za natjecanje, predstavlja ekipe, parove i pojedince koji će započeti natjecanje, potom vodstvo natjecanja i suce
- proglašenje rezultata i pobjednika obavlja glavni sudac
- nagrade uručuje delegat prvenstva, koji ujedno proglašava prvenstvo zatvorenim.

Sva ekipna natjecanja po ligaškom sustavu izuzimaju se, jer za njih vrijede posebne odredbe iz Propozicija o natjecanju.

4.5.10. VRIJEME IGRANJA

Članak 61.

Vrijeme trajanje odigravanja jednog seta iznosi:

- 20 minuta za 50 hitaca
- 12 minuta za 30 hitaca
- 8 minuta za 20 hitaca

Mjerači vremena moraju biti tako postavljeni da ih igrači, sudac i gledatelji mogu dobro vidjeti.

Članak 62.

Na znak glavnog suca uključuje se sat:

- za početak igre
- za nastavak igre poslije prekida ili izmjene staza.

Članak 63.

Sat se zaustavlja na znak glavnog suca:

- za završetak igre
- zbog zastoja uzrokovanim radom automata
- kod zamjene igrača
- zbog povrede igrača
- kod rješavanja prigovora
- kada glavni sudac ocijeni da je to potrebno
- kada se briše staza, a igrač na usporednoj stazi to zatraži od suca.

Članak 64.

Vrijeme igranja, od momenta uključivanja do momenta zaustavljanja sata, naziva se “čista igra”.

U slučaju isteka propisanog vremena “čiste igre”, preostali hici se ne smiju izvoditi već se upisuju u “pojedinačni zapisnik” oznakom nula (0).

Vrijeme odigravanja jednog hica nije ograničeno.

4.5.11. UIGRAVANJE

Članak 65.

Na stazi na kojoj igrač počinje s nastupom, dopušteno je uigravanje: izvođenje probnih hitaca u pune, najviše do 5 minuta.

Početak i kraj zagrijavanja označava glavni sudac zvučnim znakom (zviždaljkom).

4.5.12. PREDSTAVLJANJE

Članak 66.

Nakon uigravanja glavni sudac predstavlja igrača.

Predstavljeni igrač dužan je s linije izbačaja (vrh daske položnice) nakloniti se publici i pozdraviti se igračima na ostalim stazama i sucima.

Postupak se ponavlja i na kraju nastupa, nakon što glavni sudac neslužbeno objavi postignuti rezultat.

4.5.13. POČETAK I KRAJ IGRE

Članak 67.

Nakon predstavljanja igrača i međusobnog pozdravljanja, sudac zvučnim znakom oglašava početak igre.

Završetak igre nastaje nakon odigranog predviđenog broja hitaca, odnosno istekom vremena prema članku 62. ovih pravila a glavni sudac objavi neslužbeni rezultat. Nakon toga igrači se međusobno pozdravljaju i napuštaju natjecateljski prostor.

4.5.14. PREKID IGRE

Članak 68.

U slučaju tehničkih smetnji koje traju dulje od 15 minuta, dopušteno je igraču izvesti 5 hitaca u prazno, bez postavljanja čunjeva, na stazi gdje je nastao kvar, odnosno na stazi gdje se nastavlja s igrom.

Igrači na susjednim stazama završavaju igru na svojim stazama, a dopušta im se izvođenje 5 hitaca u prazno, istovremeno kada igrač kod kojeg je nastao kvar izvodi posljednjih 5 hitaca igre.

Članak 69.

U slučaju kvara automata natjecanje se nastavlja na dvije staze (ako je jedna u kvaru). Kod višestaznih kuglana igra se može nastaviti na slijedećim stazama.

Ako je došlo do nestanka električne energije ili do elementarne nepogode susret se prekida, a igrači i ekipe nastavljaju natjecanje prema propozicijama ili odluci nadležnog tijela.

U slučajevima zbog kojih dolazi do prekida natjecanja, sve troškove nastavka snosi domaćin, odnosno organizator.

Članak 70.

Kod prekida utakmice, prvenstva parova ili pojedinaca, zbog više sile, utakmica odnosno natjecanje se nastavlja u drugom terminu, kojeg određuje priređivač.

Dužnost je glavog suca zapisati stanje pozicija na stazama.

Kod ekipnog natjecanja, na nastavak utakmice dolazi onoliko igrača koliko je potrebno da se utakmica završi regularno.

Igrač koji je u momentu prekida bio na stazi ne mora nastaviti nastup, ako do tada nije izvršena izmjena obje pričuve.

Ekipa koja je u prvom dijelu utakmice iskoristila izmjene ne može to učiniti i u drugom dijelu nastavka. Preostali igrači mogu biti posve drugi, ali nikako oni koji su već nastupali.

Kod natjecanja ekipa i pojedinaca priznaju se postignuti rezultati samo potpuno odigranih setova. Preostali setovi u nastavku odigravaju se od početka, a postignuti rezultat se pribraja.

Kod nastavka igre parova u drugom terminu jedan igrač je obvezan nastupiti u nastavku, a drugi igrač može biti onaj koji nije igrao na razini tog prvenstva.

4.5.15. ZAMJENA IGRAČA

Članak 71.

Zamjena igrača može uslijediti u bilo kojem momentu odigravanja prema prosudbi vodstva kluba, odnosno trenera, i u slučaju ozljede.

Postupak zamjene igrača započinje najavom zamjene, u kojoj se navodi ime igrača kojeg se mijenja, ime pričuvnog igrača koji nastavlja s igrom i točno vrijeme zamjene (broj hica nakon kojeg će pričuva nastaviti s igrom).

Vodstvo ekipe najvaljuje zamjenu glavnom sucu.

Nakon izvršenja najave, postupak zamjene igrača ne može se više obustaviti.

Zamijenjeni igrač napušta natjecateljski prostor na način i po postupku koji vrijedi za završetak natjecanja.

Pričuvni igrač predstavlja se na način i po postupku koji vrijedi za početak natjecanja.

Pričuvni igrač nastavlja s igrom na poziciji koju je ostavio zamijenjeni igrač nakon odigranog hica.

Članak 72.

U slučaju očevidnih ozljeda i zdravstvenih tegoba igrača, isti može nastaviti s igrom u roku 10 minuta od momenta nastanka ozljede.

U slučaju zamjene igrača radi ozlijede i zdravstvenih tegoba, pričuvni igrač mora nastaviti igru u roku 10 minuta od nastanka ozlijede.

Članak 73.

Kod postupka zamjene igrača zaustavlja se sat za sve igrače

Pričuvni igrač nema pravo na zagrijavanje, osim u slučaju ako je zamjena igrača izvršena prije ili tijekom zagrijavanja, kada koristi preostalo vrijeme zagrijavanja.

Za vrijeme zagrijavanja dozvoljava se zamjena igrača samo u slučaju očevidne povrede i smatra se kao izmjenjeni igrač.

Članak 74.

Kod zamjene zakašnjelog igrača, pričuvni igrač započinje s igrom od 1. hica i izvodi onoliko hitaca koliko mu to preostalo vrijeme “čiste igre” dopušta.

4.5.16. ISKLJUČENJE IGRAČA

Članak 75.

U slučaju vrlo nešportskog ponašanja ili ponovljenih prekršaja protiv športske discipline sudac može izreći isključenje iz natjecanja /crveni karton/.

Crveni karton isključivo dodjeljuje glavni sudac.

4.5.17. ŽALBE

Članak 76.

Žalbe se dijele u tri skupine:

- prigovor na nepravilnosti tijekom samog natjecanja
- žalbe na pravo nastupa igrača
- žalbe na postignuti rezultat i ostvareni poredak.

Članak 77.

Prigovor na nepavilnosti tijekom samog natjecanja može podnijeti predstavnik ekipe.

Na pojedinačnom natjecanju, prigovor mogu podnijeti igrač, trener ili sekundant.

Na prigovor se ne plaća pristojba, rješava ga na licu mjesta vodstvo natjecanja odnosno utakmice i njihova je odluka konačna.U vremenu rješavanja prigovora prekida se natjecanje.

Članak 78.

Žalbe na pravo nastupa igrača zasnivaju se na opravdanoj sumnji da registracija ili liječnički pregled nisu pravovaljani i da igrači nemaju pravo nastupa.

Članak 79.

Žalbe na postignuti rezultat i ostvareni poredak zasnivaju se na opravdanoj sumnji da ekipa ili igrač nisu pravovaljano ostvarili poredak na prvenstvu ili na okolnosti pod kojima je taj rezultat postignut u prednatjecanju ili na samom prvenstvu.

Članak 80.

Žalbe iz članka 78. i 79. najavljuju se isti dan glavnom sucu, koji je dužan žalbu upisati na poleđinu ekipnog ili pojedinačnog zapisnika.

Glavni sudac dužan je u svoje izvješće unijeti najavu žalbe uz kraći opis.

Rok za podnošenje žalbe i plaćanje pristojbe u utvrđenom iznosu je 48 sati od nastanka spora.

Žalbe koje nisu izvršene na opisani način nisu pravovaljanje i ne uzimaju se u postupak.

Usvajanjem žalbe, uplatiocu se vraća pristojba za žalbu, a nastale troškove snosi prekršitelj.

4.5.18. ŽALBENI POSTUPAK

Članak 81.

Nadležno kuglačko tijelo prvog stupnja mora donijeti pismenu odluku, najkasnije osam dana od zaprimanja žalbe.

Donesena odluka može biti:

a) završna, ako su okolnosti potpuno jasne
b) privremena, ako se njome istovremeno traži dokazni materijal.

U slučaju privremene odluke, nadležno kuglačko tijelo mora u roku od 48 sati pismeno zatražiti manjkajuće dokaze od saveza, klubova i osoba vezanih uz slučaj, a oni su dužni najkasnije za osam (8) dana poslati tražene podatke.

Nakon primitka zatraženih dokaza ili isteku osmodnevnog roka (ako dokazni materijal nije dostavljen) konačna odluka mora biti donijeta u roku od tri (3) dana.

Članak 82.

Ako kuglačka udruga ili pojedinac smatra da je oštećena odlukom, mora pismeno prigorovoriti u roku osam (8) dana od prijema odluke.

Prigovor mora biti potkrijepljen valjanim dokazima i poslan nadležnom kuglačkom tijelu prvog stupnja, koji ga mora umnožiti i s postojećom dokumentacijom u roku od 48 sati dostaviti nadležnom kuglačkom tijelu drugog stupnja.

Nadležno kuglačko tijelo drugog stupnja mora u roku osam (8) dana od primitka prigovora i kompletne dokumentacije donijeti odluku o žalbi.

Odluka nadležnog kuglačkog tijela drugog stupnja je konačna.

Sve odluke vezane uz žalbe moraju biti u pismenoj formi dostavljane svim zainteresiranim.

Članak 83.

Kada prigovor nije riješen u tijeku natjecanja može se najaviti žalba prema članku 80. ovih pravila, a natjecanje se nastavlja kao da žalba nije najavljena.

4.5.19. STEGOVNE ODREDBE

Članak 84.

Priređivač natjecanja, radi osiguranja provedbe i poštovanja svojih prava i obveza, donosi Disciplinski pravilnik, koji utvrđuje mjere i postupak izricanja mjera za učinjene prekršaje.

Na temelju svojih odluka priređivač natjecanja imenuje tijelo za provedbu disciplinskog postuka i izricanje stegovnih mjera.

Priređivač natjecanja, sudačkim pravilnikom utvrđuje sudačke prekršaje, stegovne mjere i postupak za izricanje mjera.

Propozicijama natjecanja mogu se odrediti mandatne mjere za učinjene organizacijsko-tehničke propuste, objedinjenje mjere za prekršaje i način njihove evidencije.

Stegovne mjere izrečene na osnovi ovih pravila kao i propozicija natjecanja, kojima se sankcioniraju prekršaji tijekom natjecanja, mogu se odnositi samo na prekršitelja, bez obzira na funkciju koju obnaša i ne mogu se prenijeti na drugu osobu sudionika natjecanja.

Članak 85.

Za svaku izrečenu mjeru isključenja s natjecanja, delegat ili glavni sudac obvezni su podnijeti zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka, prema odredbama Disciplinskog prvilnika.

Članak 86.

U ekipnim natjecanjima isključenog igrača može zamijeniti pričuva, nastavkom igre na ostavljenoj poziciji, ako brojčano dopuštena zamjena nije izvršena ranije.

Udaljenu službenu osobu može zamijeniti kapetan ekipe ili druga osoba istog kluba.

Članak 87.

Prijavom za nastup igrača počinje vrijeme natjecanja, a traje sve do objave službenih rezultata i potpisivanja propisanih zapisnika i izvješća.

Tijekom natjecanja sve službene osobe i igrači podliježu stegovnim odredbama ovih pravila i Disciplinskog pravilnika HKS-a.

4.5.20. TEHNIČKO OSOBLJE

Članak 88.

Tehničko osoblje čini ekipa za izvršenje potrebnih zadaća prema odluci i zamisli priređivača, kao što su: električari, strojari, postavljači, čistaći i redarska služba.

Priređivač utvrđuje način prepoznavanja sudionika po funkciji sudjelovanja.

U vrijeme odigravanja natjecanja tehničko osoblje mora uskladiti svoju djelatnost s odlukom glavnog suca.

4.5.21. GLEDATELJI

Članak 89.

Dopuštena je nazočnost i razmještaj gledateljstva na športsko-kuglačkom borilištu prema odluci organizatora.

U slučaju neprimjerenog ponašanja, vrijeđanja ili fizičkog ometanja ostvarivanja prava i obveza sudionika natjecanja, glavni sudac može donijeti odluku o udaljavanju pojedinog ili grupe gledatelja s natjecanja.

4.5.22. GOSTI

Članak 90.

Priređivač natjecanja, prema svojim obvezama i htijenjima, može odobriti nazočnost posebnih uzvanika, dužnosnika i medijskih djelatnika te odrediti njihov smještaj kao i uvjete rada.

4.6. SUDIONICI NATJECANJA

4.6.1. IGRAČI

Članak 91.

Registracijom za kuglački klub svi igrači posredno postaju članovi HKS-a. Članstvo i identitet dokazuju članskom iskaznicom HKS-a, koja sadrži sljedeće podatke:

* ime i prezime, ime oca, godinu rođenja
* klub i datum prve registracije, datum izdavanje članske iskaznice
* pripadnost klubu, datum stjecanja prava nastupa i matični broj
* datum liječničke osposobljenosti
* državljanstvo
* ovjeru iskaznice

4.6.1.1. ŠPORTSKA ODJEĆA

Članak 92.

Na svim službenim natjecanjima igrač smije nastupati samo u športskoj odjeći ekipe koju predstavlja, a koja se sastoji od:

- klupskog dresa
- kratkih hlačica (trenirke uz iznimno odobrenje suca)
- športske obuće s čarapama.

Klupske ekipe moraju imati na dresu znak ili ime kluba.

Na pojedinačnim natjecanjima igrači mogu nastupati u različitim dresovima svog kluba.

4.6.1.2. KAPETAN EKIPE

Članak 93.

Svaka ekipa mora imati prijavljenog kapetana ekipe između prijavljenih igrača.

Kapetan ekipe u slučaju nemogućnosti trenera, sekundanta ili predstavnika ekipe u obnašanju svojih dužnosti, može preuzeti njihova prava i obveze.

4.6.1.3. LIJEČNIČKI PREGLED

Članak 94.

Za sva službena natjecanja obvezan je liječnički pregled, ne stariji od 6 mjeseci.

4.6.2. TRENER

4.6.2.1. NAČIN RADA

Članak 95.

Trener je službena osoba koja za vrijeme nastupa ima pravo davati igračima upute i savjete.

Trener ima pravo iznositi prigovore sucu.

Priređivač može propisati uvjete pod kojima neka osoba može vršiti dužnost trenera.

Članak 96.

Treneru je dopušteno:

- davati upute igračima tijekom igre
- pratiti rad sudaca na stazama
- davati primjedbe na rad sudaca
- tražiti usklađenje rezultata na semaforu sa zapisnikom
- uz dozvolu suca, ući u natjecateljski prostor radi brisanja zaletišta
- tražiti umirivanje gledatelja
- tražiti ispravak pozicije na postolju, ako je bila pogreška koju sudac nije primjetio.
- vršiti prava i obveze sekundanta
- i druge radnje na natjecanju prema ovim pravilima

Članak 97.

Treneru nije dopušteno:

- prestupiti osnovnu liniju natjecateljskog prostora
- glasno dogovarati s igračima
- navijati, pljeskati, uzvikivati
- nešportski se ponašati.

Članak 98.

Prilikom kršenja odredbi ovih pravila trener će biti kažnjen za prvi prekršaj žutim kartonom, a za drugi prekršaj crvenim kartonom- isključenjem s tekućeg natjecanja i zabranom vršenja funkcija na prvom slijedećem natjecanju.

4.6.3. SEKUNDANT

4.6.3.1. NAČIN RADA

Članak 99.

Sekundant je službena osoba smještena (sjedi) iza igrača, uz voditelja zapisnika.

Dužnost sekundanta mogu obnašati i ostale osobe navedene u prijavi ekipe (vodstvo) za nastup ukoliko su propisno obučeni.

Sekundant ima pravo kontrolirati rad voditelja zapisnika te davati igraču upute i savjete.

Ako nema sekundanta, ne može se uložiti prigovor ili žalba zbog neispravnog i netočnog unašanja podataka o igri i učinku hica u zapisnik.

Priređivač može propisati uvjete pod kojima neka osoba može obavljati dužnost sekundanta.

Sekundant mora imati klupsku trenirku ili dres i športsku obuću.

Članak 100.

Sekundantu je dopušteno:

- davati upute igračima, tijekom igre
- kontrolirati rad sudaca na stazama
- davati primjedbe na rad sudaca
- tražiti usklađenje rezultata na semaforu sa zapisnikom
- uz dozvolu suca, ući u natjecateljski prostor igrača radi brisanja zaletišta
- tražiti umirivanje gledatelja
- tražiti ispravak pozicije na postolju, ako je bila pogreška koju sudac nije primijetio.

Članak 101.

Sekundantu nije dopušteno:

- prestupiti osnovu liniju natjecateljskog prostora
- glasno se dogovarati s igračem
- navijati, pljeskati, uzvikivati
- nešportski se ponašati
- stajati iza igrača
- šetati od jednog do drugog igrača.

Članak 102.

Prilikom kršenja odredbi ovih pravila sekundant će biti kažnjen za prvi prekršaj žutim kartonom, a za drugi prekršaj crvenim kartonom – isključenjem s natjecanja i zabranom vršenja funkcija na slijedećem natjecanju.

4.6.4. VODSTVO NATJECANJA

Članak 103.

Sva državna prvenstva, osim ligaških utakmica, igraju se po turnirskom sustavu natjecanja.

Vodstvo turnira formira se prema potrebi, a čine ga:

* delegat prvenstva
* glavni sudac ili vrhovni sudac /ako je delegiran/
* zamjenik glavnog suca /ako je delegiran/
* po jedan predstavnik kluba koji je prisutan.

Članak 104.

Na svakoj ligaškoj utakmici mora se formirati Vodstvo utakmice, odmah nakon prijave ekipa, kojeg čine:

- delegat utakmice (ako je delegiran)
- glavni sudac
- po jedan predstavnik kluba koji se natječu.

4.6.5. DELEGAT

4.6.5.1. IMENOVANJE

Članak 105.

Priređivač natjecanja može imenovati delegata za svako pojedino natjecanje odnosno prvenstvo.

Na pismeni zahtjev kluba i uz uplatu posebne pristojbe priređivač ligaških natjecanja imenuje delegata utakmice.

4.6.5.2. PRAVA I OBVEZE

Članak 106.

Delegat natjecanja mora:

- poznavati Statut, ova pravila, sve pravilnike i akte Saveza
- imati na raspolaganju svu potrebnu dokumentaciju o natjecanju i sudionicima
- doći na mjesto održavanja natjecanja najmanje 30 minuta prije početka i stupiti u doticaj s organizatorom, glavnim sucem i ostalim službenim osobljem
- nadzirati pregled objekta, kuglačkih staza i pribora
- surađivati u programu ceremonijala
- posebno brinuti da sve službene osobe imaju maksimalno moguće uvjete za rad
- pomno motriti tijek cijelog natjecanja i bilježiti sve što bi moglo biti predmetom žalbe ili pokretanja disciplinskog postupka.

Članak 107.

Delegat ima pravo privremeno prekinuti natjecanje:

- zbog nastale neispravnosti kuglačke staze na kojoj se ne može kontrolirati kretanje kugle i njen učinak
- zbog velike vrućine ili hladnoće iznad 35ºC ili ispod 15ºC
- zbog nestanka električne energije
- zbog narušavanja pravila i uvjeta igranja, nešportskog i izazovnog vladanja, kada se procijeni da suci ne mogu privesti natjecanje završetku
- zbog slabe organizacije natjecanja, nereda na objektu ili ako gledaoci ometaju igru.

Nakon uspostave privremenog prekida, delegat je obvezan zatražiti od organizatora uspostavu normalnih uvjeta za igru.

Nakon uspostave normalnih uvjeta za igru, delegat odobrava nastavak natjecanja.

Članak 108.

Delegat ima pravo trajno prekinuti natjecanje:

- u slučaju nemogućeg uspostavljanja normalnih uvjeta za igru nakon privremenog prekida natjecanja
- u slučaju fizičkog napada na suce, odnosno delegata.

Članak 109.

U slučaju isključenja nekog od igrača ili službenih osoba, delegat mora uzeti njegovu izjavu i izjave sudaca, te ih priložiti svom izvješću koji dostavlja priređivaču.

U slučaju incidenta, mora pokušati uzeti izjavu počinitelja i eventualnih svjedoka.

Članak 110.

U slučaju žalbe delegat mora:

- pristupiti prikupljanju dokaza u svezi s navodima u žalbi
- prikupiti iscrpne izjave sudaca i ostalih službenih osoba
- dostaviti i svoju izjavu.

Članak 111.

Delegat u svom izvješću mora iznijeti svoja zapažanja o:

- organizaciji natjecanja
- ponašanju vodstva natjecanja
- načinu navijanja gledatelja
- dozvoli za održavanje športske priredbe
- nazočnosti redarstvenika
- radu redarske službe
- radu tehničkog osoblja
- radu sudaca
- drugim značajnim momentima, važnim za održavanje natjecanja.

Članak 112.

Cjelovitu dokumentaciju skupa s izvješćem, delegat je obvezan dostaviti priređivaču natjecanja najkasnije u roku 48 sati.

4.6.6. SUDAC

Članak 113.

Radi provedbe ovih pravila postizavanja najveće moguće regularnosti i ujednačenosti natjecanja, natjecanja vode kuglački suci samostalno i nepristrano.

Članak 114.

Kuglački sudac je osoba koja sudjeluje u vođenju kuglačkog natjecanja na temelju ovih pravila, sudačkog pravilnika, propozicija natjecanja i ostalih odluka priređivača.

Za vrijeme natjecanja sudac donosi odluke usmeno, glasno i jasno i evidentira ih u zapisnik i izvješće u skladu s ovim pravilima, sudačkim pravilnikom i propozicijama za natjecanje.

Članak 115.

Sva natjecanja u organizaciji HKS-a i nižih kuglačkih udruga i saveza mogu voditi osobe:

a) koje su položile sudački ispit i stekle zvanje kuglačkog suca
b) koje su potvrdile-produžile sudačku licencu kod nadležne sudačke komisije HKS-a
c) koje su aktivni članovi Zbora sudaca.

Članak 116.

Sudački identitet se dokazuje sudačkom iskaznicom HKS-a i sudačkom značkom, koju sudac mora nositi na lijevoj strani prsiju.

Sudačke značke postoje za:

- suce - jedna zvjezdica
- regionalne suce - dvije zvjezdice
- savezne suce - tri zvjezdice
- međunarodne suce - značka FIQ-a

4.6.6.1. SUDAČKA EKIPA

Članak 117.

Sudačke ekipe vode natjecanja u sljedećem sastavu:

a) vrhovni sudac - kada se natjecanje odvija na više kuglana i traje više dana
b) glavni sudac (jedan za najviše 8 staza)
c) zamjenik glavnog suca (jedan za najviše 8 staza)
d) sudac na stazi (jedan za najviše 2 staze).

Propozicijama se može odrediti da glavni sudac obavlja i posao svog zamjenika.

4.6.6.2. DELEGIRANJE

Članak 118.

Način delegiranja glavnih sudaca za ligaške utakmice utvrđuje voditelj lige, dok delegiranje glavnih sudaca za sva druga prvenstva vrši priređivač.

Delegiranje vrhovnih i glavnih sudaca vrši se iz popisa vrhovnih i glavnih sudaca s liste koju je utvrdila Sudačka komisija HKS-a i koja je pohranjena u Tajništvu HKS-a. Ostale članove sudačke ekipe delegira Zbor sudaca domicilnog županijskog kuglačkog saveza i Zagrebačkog kuglačkog saveza.

4.6.6.3. RAD SUDACA

Članak 119.

Nadležnosti, prava, obveze i način rada sudaca, prema rangu i dužnosti, utvrđuju se Sudačkim pravilnikom HKS-a (članci 44. 45. 46. i 47.).

Priređivač može utvrditi i posebne osobnosti u smislu rada sudaca za pojedina natjecanja.

4.6.6.4. SUDAČKA ODJEĆA

Članak 120.

Sudačka odjeća sastoji se od:

- tamno plavog sakoa
- bijele košulje
- tamno plave kravate
- svjetlo sivih hlača (žene - suknje)
- športske obuće

Kad temperatura u kuglani iznosi preko 25ºC nije obvezno nositi sako.

5. KUGLAČKI OBJEKTI I REKVIZITI

5.1. UVOD

Članak 121.

Sva natjecanja po međunarodnom sustavu natjecanja smiju se provoditi samo na kuglačkim objektima koji odgovaraju tehničkim propisima WNBA.

Svrha ovih propisa je da se sva kuglačka natjecanja provode svuda u jednakim uvjetima.

Za kontrolu kuglačkih športskih objekata nadležni su nacionalni kuglački savezi.

Odobravanje automata za postavljanje čunjeva, umjetnih površina za staze, meterijala za kugle i čunjeve regulirano je posebnim pravilnikom WNBA i valjanim atestom za uporabu.

5.2. ODREDBE ZA GRADNJU KUGLAČKIH OBJEKATA

Članak 122.

Sve građevine i prostorije nekog kuglačkog športskog objekta i njihovo tehničko uređenje moraju odgovarati važečim građevinskim i drugim propisima koji vrijede za mjesto na kojem se gradi, odnosno nalazi kuglački objekt.

5.2.1. POTREBNE PROSTORIJE

Članak 123.

Kuglački objekt mora sadržavati:

- prostoriju za smještaj staza i gledatelja
- najmanje dvije svlačionice
- prostorije za tuširanje
- sanitarne prostorije
- sanitetsku prostoriju
- kancelarijski prostor.

Veći kuglački objekt treba još imati:

- spremište
- prostoriju za fitness
- saunu s prostorijom za odmor i masažu
- klupsku prostoriju i administraciju.

5.2.1.1. PROSTOR ZA KUGLAČKE STAZE

Članak 124.

Sva kuglačka službena natjeca održavaju se na četverostaznim i više staznim kuglačkim objektima.

Sve kuglačke staze, po svojoj konstrukciji i izvedbi, moraju biti iste. Kuglačke staze moraju biti poredane jedna pored druge, nalaziti se u istoj visini i ne smiju biti međusobno odijeljene zidovima.

Prostor za izgradnju kuglačkih staza moraju imati najmanju dužinu od 30 metara (staza s automatom za postavljanje čunjeva i sudačkim prostorom), s najmanjom širinom 2 metra po stazi (po dvije staze zajednički uređaj za vraćanje kugli).

Prostor kuglačke staze mora biti opremljen djelotvornom opremom za apsorbiranje zvuka.

Unutarnja visina prostora mora odgovarti zakonskim propisima nadležnih organa, ali mora biti najmanje visoka 2,8 metara.

5.2.1.2. PROSTOR ZA GLEDATELJE

Članak 125.

Za gledateljski prostor vrijede sljedeći propisi:

- sa svake točke gledališta moraju se dobro vidjeti sve kuglačke staze
- površina gledališta povezana je s brojem kuglačkih staza i mora iznositi najmanje 15 m^2 po kuglačkoj stazi, što znači za četverostazni kuglački objekt površinu od 60 m^2.

5.2.1.3. SVLAČIONICE I PROSTORIJE ZA TUŠIRANJE

Članak 126.

U svakom kuglačkom objektu moraju postojati najmanje dvije svlačionice.

Veličina svlačionica ovisi o broju kuglačkih staza, a svaka prostorija mora biti primjerena za najmanje 10 osoba.

Članak 127.

Prostorije za pranje i tuširanje trebaju se nalaziti u prostoru svlačionica, opremljene s umivaonikom i najmanje dva tuša s toplom i hladnom vodom.

5.2.1.4. SANITARNE PROSTORIJE

Članak 128.

Sanitarne prostorije moraju biti primjerene za najveći mogući broj osoba (natjecatelja i gledatelja) na natjecanjima za koja je građen objekt.

Ako je moguće, trebaju postojati odvojene sanitarne prostorije za natjecatelje i gledatelje.

Ako se WC-i nalaze u prostoru svlačionica mora im se osigurati pristup bez prolaza kroz prostorije za pranje i tuširanje.

5.2.1.5. SANITETSKE PROSTORIJE

Članak 129.

Na svakom kuglačkom objektu mora postojati odgovarajuće mjesto za prvu pomoć u slučaju športskih ozljeda i sanitetski ormarić.

Veći kuglački objekti trebali bi imati na odgovarajući način uređenu i opremljenu sanitetsku prostoriju.

5.2.1.6. MJESTO ZA PISANJE

Članak 130.

Svaki kuglački objekt mora imati i dodatno prikladno mjesto za izvršavanje zapisničkih i kontrolnih radova tijekom natjecanja.

To mjesto za pisanje mora se nalaziti u vidokrugu kuglačkih jedinica (staza).

5.2.1.7. DRUGE PROSTORIJE

Članak 131.

Veći kuglački objekti moraju imati još i sljedeće prostorije

- spremište za čuvanje strojeva i sredstava za čišćenje, kugle, čunjeve, rezervne djelove za uređaje, itd.
- na odgovarajući način uređenu prostoriju za fitness
- saunu s prostorijom za odmor i masažu
- klupsku prostoriju za sastanke i administrativne poslove
- buffet sa šankom mora biti tako smješten da bude pristupačan natjecateljima i gledateljima, ali da ne ometa športske aktivnosti na stazama.

5.2.2. RASVJETA, VENTILACIJA I GRIJANJE PROSTORIJA

5.2.2.1. RASVJETA

Članak 132.

Sve prostorije kuglačkog objekta trebaju biti dovoljno osvjetljene.

Treba izbjegavati direktan ulazak dnevne svjetlosti (sunca) na kuglačke staze, semafore i u gledalište.

Raspodjela svjetla treba biti što ravnomjernija kako bi se izbjegle tamne zone.

Pri umjetnom svjetlu kuglačke staze moraju biti tako osvjetljene da se na površini staze u natjecateljskom prostoru postigne jačina od najmanje 100 luxa i da ono do prostora za čunjeve kontinuirano opada do otprilike 60 luxa neposredno ispred prostora za čunjeve.

Sva rasvjetna tijela moraju biti postavljena tako da ne zasljepljuju igrače.

5.2.2.2. VENTILACIJA

Članak 133.

Sve prostorije kuglačkog objekta moraju biti dovoljno opskrbljene svježim vanjskim zrakom.

Najmanja potrebna količina svježeg zraka po satu za kuglačku stazu i gledalište ovisi o veličini - kapacitetu kuglačkog objekta i utvrđuje se prema sljedećim normativima:

- za svaku kuglačku stazu 200 m^3 / h
- dodatno za svaki m^2 površine gledališta 80 m^3 / h

Dovođenje i odvođenje zraka mora biti tako izvedeno da ne nastaje propuh.

Preporučljivo je izvesti ozračivanje tako da se zrak dovodi iznad površine staze i da se u stražnjem dijelu gledališta izbacuje van. Kad su vanjske temperature niske, vanjski zrak koji se dovodi u kuglanu mora biti zagrijan.

5.2.2.3. GRIJANJE I KLIMATIZACIJA

Članak 134.

Sustav grijanja kuglačkog objekta mora omogućavati sljedeće minimalne temperature:

- svlačionice i prostorije za tuširanje +23ºC
- gledalište i prostorija za fitness +20ºC
- na kuglačkim stazama +15ºC

Ako su prostorije klimatizirane, relativna vlažnost zraka mora biti u sljedećim granicama:

• temperatura zraka u ºC	15	20	25
• maksimalna relativna vlažnost zraka u %	70	60	50
• minimalna relativna vlažnost zraka u %	50	40	35

Kod svih vrsta ventilacije, grijanja ili klimatizacije kuglačkog objekta ne smije dolaziti do kondenzacije vode (znojenja) na površini kuglačke staze.

5.2.3. DODATNE ODREDBE

Članak 135.

Na svim kuglačkim objektima mora se u prostoru kuglačkih staza nalaziti termometar.

Kuglana mora biti opremljena pločom za ispisivanje rezultata i sastava ekipa ili pojedinaca koji nastupaju.

Za natjecanja na državnoj razini kuglane trebaju imati uređaje za ozvučenje (mikrofon, kasete, zvučnike i razglasne uređaje).

5.3. KUGLAČKE STAZE

5.3.1. SASTAVNI DIJELOVI

Članak 136.

Kuglačka staza sadrži sljedeće dielove:

a) *natjecateljski prostor*
- slobodni prostor
- zaletna površina
- daska položnica

b) *prostor staze*
- staze
- izvedba s marginama
- izvedba s kanalima

c) *prostor za čunjeve* - postolje za čunjeve
- završetak
- jarak za kugle
- udarni zid

d) *uređaj za vraćanje kugli* - žlijeb za vraćanje kugli
- držač kugli

e) *uređaj za postavljanje* - automat za postavljanje čunjeva s dizalom za kugle
- kugli
- uređaj za pokazivanje
- kontrolni pult

5.3.2. OSNOVNE DIMENZIJE

Članak 137.

Osnovne dimenzije kuglačkih staza:

NAZIV PROSTORA		Dužina /m	Širina /m	Visina /m
natjecateljski prostor		6,50	1,70	2,80
daska položnica		5,50	0,35	1-3 mm
staza od linije izbačaja do semaforske stijene	bez kanala:	18,30	1,5 ili 1,7	
	sa kanalima:		1,30 ili 1,34	
postolje za čunjeve (križ)		1,35	1,70	
od sredine čunja 1 do sredine čunja 9		1,00	1,00	
staza od sredine čunja 9 do jarka za kugle		0,25	1,70	
jarak za kugle		0,60	1,70	
prostor za suce		1,90	8,0 - 9,0	
stranice margine	(u mm)			100-150
zaštitni zid		1,85		0,95
zaštitna obloga na zidu		1,00		0,45
potrebna širina za 4 staze	*		8	
potrebna širina za 4 staze	**		9	

* 1 automat za vraćanje kugli na 2 staze ** 1 automat za 1 stazu
Sve visine odnose se na razinu staze

Osnovne mjere kuglačke staze prikazane su zorno u prilogu br. 1.

5.3.3. NATJECATELJSKI PROSTOR

Članak 138.

Natjecateljski prostor mora biti na svim stazama označen 50 mm bijelim podnim linijama.

Podne oznake su tako postavljene da se puni dio crte nalazi još uvijek unutar natjecateljskog prostora, a vanjski rubovi čine granicu natjecateljskog prostora.

Površina natjecateljskog prostora mora biti savršeno ravna.

Nije dopuštena upotreba mekane ili elastične podne obloge i ne smije se klizati.

- ***Slobodni prostor*** je površina natjecateljskog prostora koja se nalazi do daske položnice.
- ***Zaletna površina*** je površina natjecateljskog prostora koja se nalazi s lijeve i desne strane daske položnice.
  Daska položnica dijeli zaletnu površinu po dužini na dva jednaka dijela.
- ***Daska položnica*** je dio zaletne površine i mora biti savršeno ravna, stabilna da pri stupanju ili bacanju kugle ne nastaje primjetno savijenje ili jače titranje. Površina daske položnice mora se razlikovati u boji od ostalog natjecateljskog prostora. Na prijelazu daske položnice u stazu, daska položnica mora biti 1-3 mm iznad razine staze.
  Daska položnica mora biti u razini natjecateljskog prostora.

5.3.4. PODRUČJE STAZA

Članak 139.

Boja staze ne podliježe nikakvim propisima, ali ipak treba izbjegavati žarke boje. Sve staze moraju biti izrađene u jednoj boji. Površina staze ne smije reflektirati svjetlo (zasljepljivati).

Postoje izvedbe s asfaltnim slojem i umjetnom oblogom (plastika).

Izvedba s marginama: Margine tvore granični dio staze sa strane, a protežu se od natjecateljskog prosotra do prostora za čunjeve.

Izvedba s kanalima: Kanali se protežu od natjecateljskog prostora do prostora za čunjeve. Oba kanala moraju biti jednaka. Neposredno pred postolje za čunjeve dno kanala se lagano uspinjati. Dužina tog uspinjanja iznositi 400-500 mm. Završetak kanala mora biti 1-3 mm iznad razine postolja za čunjeve.
Konstrukcija kanala mora biti takva, da kugle ne mogu izlaziti na površinu kuglačke staze i da se ne oštećuju.

5.3.5. PROSTOR ZA ČUNJEVE

Članak 140.

Postoje dvije mogućnosti izvedbe prostora za čunjeve:

Normalna izvedba:

Kod normalne izvedbe površina na postolju za čunjeve i završetak od jednake su građe kao i staza /vidi prilog 2./

Izvedba s pločom:

Kod izvedbe s pločom za čunjeve površina sastoji se od jedne zamjenljive ploče za čunjeve. Ploča za čunjeva mora biti dobro usađena u podlogu ili temelj staze. (vidi prilog 3.)

Članak 141.

Prostor za čunjeve sadrži:

- postolje za čunjeve
- završetak postolja
- jarak za kugle
- odbojnik
- udarne zidove.

5.3.6. UREĐAJ ZA POSTAVLJANJE ČUNJEVA

Članak 142.

Automati za postavljanje čunjeva mogu biti s konopcem i bez konopca.

Automat mora izvršavati sljedeće radnje:

- za igru u pune postavljati sve čunjeve
- za igru u čišćenje s mogućnošću postavljanja ne srušenih čunjeva
- korigiranje čunjeva.

Nakon udara kugle u čunjeve postupak postavljanja čunjeva mora biti odgođen za 4 sekunde. Svi čunjevi koji padnu u tom vremenu moraju biti prikazani i vrednovani..

Mora postojati mogućnost isključenja zvučnih signala.

Mora postojati pokazivač koji se sastoji od:

- pokazivača čunjeva i
- totalizatora

Uvjeti za automate prikazani su u prilogu broj 4 kao i uvjeti za postavljanje čunjeva s konopcima.

5.3.7. TOTALIZATOR

Članak 143.

Totalizator mora prikazati broj i sliku srušenih ćunjeva.

Signalne lampice ili svjetleći elementi moraju biti tako podešeni da se pale kada se čunj sruši. Pokazivač mora biti povezan s automatom za postavljanje čunjeva.

Totalizator mora prikazivati:

- broj hitaca
- broj čunjeva koji se sruše u hicu
- trenutan ukupan rezultat
- mora imati sustav za moguću korekciju sa stola za upravljanje
- može imati mogućnost unošenja i drugih vrijednosti.

Izgled i opis totalizatora prikazan je u prilogu br 4.

5.3.8. UPRAVLJAČKI STOL

Članak 144.

Upravljački stol sadrži elemente za upravljanje automatima: postavljanje čunjeva, pokazivanje vremena, korekcije pogrešnih iskaza totalizatora i zaustavljanje sata.

Upravljački stol ujedno služi za vođenje potrebnih zapisnika i učinka hica, odnosno kugle za staznog suca. Radna površina stola mora biti najmanje 350 x 250 mm.

5.3.9. SATOVI ZA MJERENJE VREMENA

Članak 145.

Satovi za mjerenje vremena moraju:

- biti jednostavni za rukovanje s upravljačkog stola
- imati mogućnost zaustavljanja i pokretanja
- biti dobro vidljivi igračima i športskim dužnosnicima.

Ako nema ugrađenih mjerača vremana moraju postojati posebni šahovski satovi.

5.3.10. UREĐAJ ZA SIGNALIZACIJU PRIJESTUPA

Članak 146.

Uređaj za signalizaciju prijestupa sastoji se od svjetlosne prepreke (zrake) smještene na početku staze. Nakon prekida svjetlosne zrake duže od 0,1 sekunde uređaj za signalizaciju prijestupa se automatski uključuje. Prolaz kugle kroz svjetlosnu prepreku se ne signalizira.

Kod igre na čišćenje, čunjevi koji su pali pri hicu s prijestupom ne smiju se više postavljati niti računati.

5.3.11. UREĐAJ ZA SIGNALIZACIJU HICA U MARGINU

Članak 147.

Margina je granični dio staze sa strane.

Margine se protežu od natjecateljskog prostora do prostora za čunjeve, gdje graniče s udarnim zidovima.

Margine mogu biti drvene ili od umjetnog materijala i moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- visina margina mora biti 125 mm ± 25 mm
- površina margina mora biti tako izrađena da se pri udarcu kugle u marginu kugla ne može oštetiti
- čvrstoća i stabilnost margina mora osiguravati normalno odvijanje kuglačke aktivnosti. One ne smiju popuštati na pritisak ili jače titrati.

Ako postoji signalizator hica u marginu senzori tog signalizatora smiju viriti maksimalno 15 mm na površinu staze.

Članak 148.

Staze s marginama trebale bi imati uređaj za signalizaciju hica u marginu. Uređaj za signalizaciju hica u marginu mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- svaki udar kugle u marginu mora biti javljen optičkim ili zvučnim signalom
- igrači, športski dužnosnici i gledatelji moraju vidjeti ili čuti odaslani signal
- senzori uređaja za signalizaciju u marginu moraju biti pričvršćeni 80 mm iznad površine staze, duljine najmanje 6,30 m i završavati najmanje 1,20 m prije čunja broj 1

- uređaj za signalizaciju hica u marginu mora biti tako povezan s automatom za postavljanje čunjeva, pokazivačem i totalizatorom da se čunjevi koji su srušeni hicem od margine ne priznaju i ne zbrajaju.

Kod igranja na čišćenje, čunjevi koji su srušeni kuglom koja je udarila u marginu moraju biti ponovno postavljeni.

5.3.12. DODATNA OPREMA

Članak 149.

Mogu se ugraditi razni dodatni uređaji:

- za mjerenje i pokazivanje brzine kretanja kugle
- računar za određivanje prosjeka oborenih čunjeva
- pokazivač točke udara kugle itd.

Takvi uređaji ne smiju ometati igrače, športske dužnosnike i gledatelje. Mjerni elementi takvih uređaja moraju se nalaziti izvan površine kuglačke staze. Mora postojati mogućnost njihovog isključenja.

5.4. KUGLE

Članak 150.

Na kuglačkim športskim objektima, na natjecanjima koje oranizira HKS smiju se koristiti samo kugle koje je odobrio WNBA/NBC, odnosno kugle koje imaju valjani atest WNBA/NBC.

Kugle moraju biti izrađene od homogene mase i ne siju imati šuplje prostore, tešku jezgru ili rupe.

Masa (težina) kugle iznosi za staze classic 2818 - 2871 g.

Promjer kugle mora iznostiti za staze classic 160 mm ±0,5 .

Promjer kugle za mlađe kadete mora iznositi 150 mm.

Promjer kugle za podmladak mora iznositi 140 mm.

Na temperaturi materijala od +20ºC tvrdoća površine kugle mora iznositi 75º ±5º po ljestvici Shore D.

Površina kugle mora prianjati uz ruku i ne smije se klizati u ruci.

Boja kugle ne podliježe nikakvim propisima.

Članak 151.

Na kuglačkim stazama u svaki držač kugli, ako ga koriste dvije staze mora biti osigurano najmanje 5 ispravnih kugli iste vrste.

Na kuglačkim stazama gdje svaka staza ima svoj držač kugli moraju u svakom biti najmanje tri kugle iste vrste.

Na natjecanjima nije dopušteno koristiti vlastite kugle, bez obzira imaju li ili nemaju valjani atest WNBA/NBC.

Članak 152.

Uređaj za vraćanje kugli sastoji se od žlijeba za vraćanje kugli i držača kugli.

Na dvije staze koristi se jedan uređaj za vraćanje kugli, a moguće je da svaka staza ima vlastiti uređaj za vraćanje kugli.

Žlijeb za vraćanje kugli mora biti tako napravljen da pri kretanju kugla ne može ispasti i da se što tiše kotrlja.

Držač kugli mora biti opremljen učinkovitom kočnicom za kugle koja će usporiti dolazak kugli kako ne bi došlo do ozljeđivanja igrača. Držač kugli mora biti opremljen posudom sa spužvom. Preporučuje se postavljanje držača za ručnike.

5.5. ČUNJEVI

Članak 153.

Na natjecanjima koje orgnainizira HKS smiju se koristiti samo čunjevi koje je odobrio WNBA /NBC, odnosno čunjevi koji imaju valjani atest WNBA /NBC.

Jedna garnitura čunjeva sastoji se od 9 čunjeva, od kojih je 8 istovjetnih, a jedan s krunom (čunj broj 5 – kralj).

U sklopu jedne garniture, čunjevi moraju odgovarati jedni drugima i razlika u masi između najtežeg i najlakšeg čunja, uz izuzetak čunja broj 5 - kralja, mora biti manja od 30 grama.

Članak 154.

Oblik i dimenzije čunja prikazane su u prilogu broj 5.

Masa (težina), tvrdoća i visina čunjeva mora iznositi kako slijedi:

- normalni čunjevi 1750 g ± 30 g (1720 – 1780) g
- čunj broj 5 - kralj 1780 g ± 30 g (1750 – 1810) g

- težište čunja mora biti na visini 162 mm ± 3 mm
- tvrdoća površine čunja na temperaturi +20ºC mora iznositi 50º ± 5º ljestvice Shore D.
- visina normalnih čunjeva 400 mm ± 1,5 mm (398,5 – 401,5) mm
- visina čunja broj 5 – kralj 430 mm ± 1,5 mm (428,5 – 431,5) mm

Promjer čunja je različit na određenim visinama.

Svi čunjevi moraju biti jednobojni i izrađeni od homogene mase

Članak 155.

Goemetrijski sustav rasporeda čunjeva, neovisan od načina izvedbe postolja za čunjeve, propisan je kako slijedi:

- središta dna čunjeva moraju se nalaziti na 4 kutne točke i 4 polovične točke stranica kvadrata
- dijagonala kvadrata je dužine 1000 mm ± 2 mm (998 – 1002) mm
- položaj kvadrata je takav da leži u simetrali kuglačke staze
- središte dna čunja broj 5 - kralja mora uvijek stajati u sredini kvadrata

U središtu dna svakog čunja mora se nalaziti ugibajuća (federirajuća) kuglica. Ta kuglica mora viriti iz čunja tako, da čunj ne može stajati na ravnoj površini izvan svog ležišta.

Prikaz geometrijskog rasporeda čunjeva, njihov naziv i donjeg dijela čunja s kuglicom za centriranje prikazan je u prilogu broj 6.

5.6. PRIBOR

Članak 156.

Na svakoj kuglani mora postojati sljedeći pomoćni pribor:

- centralni sat
- vaga
- libela
- mjerna vrpca (20 m)
- metalno ravnalo
- šablona za čunjeve
- šablona za kugle
- termometar
- hidrometar (za mjerenje vlage) – nije obavezan

6. KUGLAČKI OBRASCI I NJIHOVO POPUNJAVANJE

6.1. UVOD

Članak 157.

Na svim službenim natjecanjima HKS-a, postoje jedinstveni obrasci koje je izdao priređivač natjecanja:

- pojedinačni zapisnik igrača, primjeren disciplini i broju hitaca
- ekipni zapisnik, primjeren broju sastava ekipa
- prijavni listić ekipe i službenih osoba
- izvješće s utakmice
- izvješće delegata prvenstva
- izvjeće sudaca s konačnim poretkom pojedinaca, parova i ekipa.

6.2. OBRASCI

Članak 158.

Radi jedinstvenog praćenja rezultata na natjecanjima u organizaciji priređivača i nižih kuglačkih udruga,uvode se jedinstveni kuglački obrasci za natjecanja:

- pojedinačni zapisnik za 200 hitaca
- pojedinačni zapisnik za 120 hitaca
- pojedinači zapisnik za 100 hitaca
- zbirni zapisnik za ekipno natjecanje
- prijavni listić za ekipno natjecanje i službene osobe
- izvješće s utakmice.

6.2.1. POJEDINAČNI ZAPISNIK

Članak 159.

Evidencija učinka pojedinog hica za svakog igrača vodi se u pojedinačnom zapisniku.

U zapisnik se, osim općih podataka o igraču i natjecanju, unose podaci o srušenim čunjevima na pojedinoj stazi i učinjenim prekršajima, kao i ukupni ostvareni rezultat igrača.

Zapisnik potpisuju:

- suci na stazi, nakon završetka nastupa igrača na radnim stazama
- igrač, nakon završetka nastupa i kontrole zapisnika
- glavni sudac, nakon kontrole zapisnika i poslije potpisivanja igrača.

6.2.2. EKIPNI ZAPISNIK

Članak 160.

Rekapitulacija kompletne utakmice vodi se na ekipnom zapisniku.

Zapisnik potpisuju:

- predstavnici ekipa koje se natječu
- glavni sudac.

6.2.3. OBRASCI ZA PRIJAVU EKIPE

Članak 161.

Obrazac prijave mora sadržavati sljedeće podatke:

- vrsu natjecanja
- ime ekipe koja podnosi prijavu
- mjesto i vrijeme održavanja natjecanja
- sastav ekipe - ime i prezime, matični broj, pravo nastupa i ovjeren liječnički pregled igrača
- imena predstavnika ekipe, trenera, sekundanta i kapetana.

6.3.4. IZVJEŠĆE GLAVNOG SUCA

Članak 162.

Izvješće glavnog suca mora sadržavati:

- s ligaškog natjecanja, potpuno popunjeno izvješe prema navodima obrasca
- sa svih ostalih turnirskih prvenstava, rezultate i poredak sudionika natjecanja
- evidenciju izrečenih i upisanih stegovnih mjere tijekom utakmice i prvenstva
- evidenciju prigovora, najavu žalbi
- u slučaju najave žalbe, detaljan opis razloga i slijed događaja
- u slučaju incidenta, izjave počinitelja i evenutalnih svjedoka.

6.2.5. IZVJEŠĆE DELEGATA

Članak 163.

Delegat u svom izvješću mora iznijeti svoja zapažanja o:

- organizaciji natjecanja
- ponašanju vodstva natjecanja
- načinu navijanja gledateljstva
- dozvoli za održavanje športske priredbe
- nazočnosti redarstvenika
- radu redarske službe
- radu tehničkog osoblja
- radu sudaca i
- drugim značajnim momentima važnim za održavanje natjecanja.

U slučaju žalbe delegat mora:

- pristupiti prikupljanju dokaza u svezi s navodima u žalbi
- prikupiti iscrpne izjave sudaca i ostalih službenih osoba
- dostaviti i svoju izjavu.

U slučaju incidenta, delegat mora pokušati uzeti izjavu počinitelja i eventualnih svjedoka.

6.3. PRAVILA ISPUNJAVANJA OBRAZACA

6.3.1. PISANJE ZAPISNIKA

Članak 164.

U pojedinačnom zapisniku, pored osnovnih podataka o igraču, vrsti natjecanja, disciplini, unose se podaci o rezultatu igre u pune i čišćenje zatim podaci o izvršenim prekršajima, odnosno o dodjeli žutih, žuto-crvenih ili crvenih kartona.

Kod igre u čišćenje u pojedinačnom zapisniku uz evidenciju izvedenog hica i učinka kugle, posebno se iskazuje očišćena postava s brojem 9. U zadnjem hicu čišćenja posebno se iskazuje ukupan broj srušenih čunjeva u odigranoj postavi.

Ovjeru svih tih podataka potpisuju igrač, suci na stazama, sudac, zapisničar i glavni sudac.

U zbirni zapisnik o utakmici - prvenstvu upisuju se osnovni podaci o ekipama, vrsti natjecanja, disciplini, rezultatu igrača u pune, čišćenje, ukupno srušenim čunjevima i promašajima, te pojedinačno osvojenih poena.

U rekapitulaciji zbirnog zapisnika iskazuje se ukupni rezultat ekipe u pune, čišćenje, ukupan zbir srušenih čunjeva, promašaja, prosjek srušenih čunjeva, broj ukupno osvojenih poena, razlika čunjeva i broj osvojenih bodova kod ligaškog natjecanja.

Ovjeru tih podataka potpisuju kapetani ekipa i glavni sudac.

6.3.2. EVIDENCIJA PRVOG PREKRŠAJA

Članak 165.

Za prvi prekršaj - prijestup linije izbačaja, bosa ili oslanjanje dodjeljuje se žuti karton. Učinak kugle se priznaje, a u zapisniku se zaokružuje crvenom olovkom broj porušenih čunjeva. (Na primjer: 5 7 ④ 8 6) (Krug se ispisuje crveno)

U rubrici naputak, iskazuje se "ŽK" broj hica u kojem je prekršaj učinjen i vrsta prekršaja. (Na primjer: "ŽK" 15. hitac - Prijestup).

Za prvi prekršaj nešportskog ponašanja prema članku 36. ovih pravila, kao i lakši prekršaji iz članka 37. ovih pravila, kažnajva se žutim kartonom.

U rubriku naputak upisuje se dodjela žutog kartona s naznakom prekršaja.

6.3.3. EVIDENCIJA DRUGOG PREKRŠAJA

Članak 166.

Nakon učinjenog prvog prekršaja - žuti karton - svaki slijedeći prekršaj, bilo disciplinski lakši bilo tehnički, kažnjava se žuto-crvenim kartonom.

Kod dodijele žuto-crvenog kartona učinak hica – kugle se ne priznaje /vrednuje s nulom (0) a u rubriku za hitac upisuje se kako slijedi:

- kod igre u pune – upisuju se srušeni čunjevi i prekriže crveno s „X" (poništeno)
  (Na primjer: 5 7 ~~6~~ 6 4 ....) (Znak X upisuje se crveno)
- kod igre u čišćenje – upisuju se srušeni čunjevi i prekriži crveno s "X" (poništeno). Srušeni čunjevi se ne postavljaju a igra se nastavlja na preostale čunjeve. Postava se dolje ne zaključuje s 9, već s preostalim priznatim čunjevima.

  Na primjer: ... 3 5 ~~2~~ 1 1 ...
  9 7

  Znak X upisuje se crveno. Broj srušenih čunjeva se upisuje, ali se ne zbraja, tako da dotična postava ima 7 srušenih čunjeva.

U rubriku naputak upisuje se: „ŽCK" 35. hitac - bosa.

6.3.4. EVIDENCIJA PREKRŠAJA IZMEĐU DVA HICA

Članak 167.

Kada je igrač u tijeku natjecanja već bio opomenut, odnosno dodjeljen mu je žuti karton, a prije izbacivanja sljedećega hica (kugle) učini prekršaj, dodjeljuje se žuto-crveni karton za idući hitac u čiju se rubriku upisuje crveno „X“.

U rubriku za brojke upisuje se crveno “X”, a na totalizatoru dodaje jedan hitac više. (Na primjer: ... 5 7 3 X 2 …)

Kada igrač učini drugi prekršaj nakon odigranog seta a prije odigravanja slijedećeg seta, dodjeljuje se žuto-crveni karton, koji se upisuje u prvoj rubrici slijedećeg seta sa crveno „X“. (Na primjer: X 4 7 3 8 ...) (Na totalizatoru nakon upisa „X“namjestiti broj 51 – 101 – 151 i slično).

Kada igrač učini drugi prekršaj nakon odigranih svih setova – hitaca, dodjeljuje se žuto-crveni karton, a crveno „X“ se upisuje u rubriku zadnjeg hica, čiji se učinak ne priznaje.

Na primjer: ...3 ~~6~~ 9 6 — Broj srušenih čunjeva se upisuje, ali se ne zbraja, već se rezultat seta i ukupni rezultat ispravi za iznos zadnjeg hica.Ispravljeni rezultat seta kao ukupni rezultat mora se na totalizatoru uskladiti..

U rubriku naputak upisuje se: „ŽCK“ 200. hitac – prigovor

6.3.5. EVIDENCIJA PROMAŠAJA

Članak 168.

Kada igrač u čišćenje promaši čunj ili bilo koju poziciju čunjeva na postolju, takav se hitac u zapisniku označava u rubrici za taj hitac s kratkom vodoravnom crticom.

Isti postupak označavanja vrši se i kad se kugla odbije od matinele ili izađe iz kanala. (Na primjer: .. 5 7 - 2 6...).
Kada igraču ispadne kugla iz ruke i prijeđe linije natjecateljskog prostora a pritom nije registriran hitac, hitac se smatra izvedenim i označava kao promašaj, a na totalizatoru se dodaje hitac više.

6.3.6. EVIDENCIJA ISKLJUČENJA

Članak 169.

U slučaju vrlo nešportskog ponašanja ili ponovljenih prekršaja športske discipline, glavni sudac može izreći isključenje crvenim kartonom.

U rubriku naputak upisuje se isključenje nakon n-tog hica.
(Na primjer u zapisniku: 7 5 8 isključenje, a u naputku: isključenje 63. hitac-psovanje)

Kod pojedinačnog natjecanja vrednuje se dotad postignuti rezultat.

Kod ekipnog natjecanja moguće je uključiti u igru pričuvnog igrača ako već prije nisu iskorištene zamjene.

6.3.7. EVIDENCIJA ZAMJENE IGRAČA

Članak 170.

Zamjena igrača može uslijediti:

- zbog povrede
- slabe igre
- isključenja (kod ekipnog natjecanja).

Zamjena igrača označava se vertikalnom crvenom crtom ispred rubrike hica, kojim igru započinje pričuvni igrač.(Na primjer: 3 3 5 |7 8 …)

U rubriku naputak upisuje se ime i prezime pričuvnog igrača i broj hica u kojem je izvršena zamjena.

6.3.8. EVIDENCIJA PREKORAČENJA VREMENA

Članak 171.

Ako sudac na stazi primijeti da će doći do prekoračenja propisanog vremena za odigravanje seta (50 hitaca = 20 minuta i drugo), upozorava sekundanta ili trenera, a ako njih nema igrača:

- pri ustanovljenju 16. minute, kada igrač ima više od 10 hitaca
- pri ustanovljenju 9. minute, kada igrač ima više od 6 hitaca.

Ako igrač uputi kuglu prije isteka vremena koja prijeđe liniju izbačaja, a u međuvremenu vrijeme istekne, učinak se priznaje.

Ako i nakon toga dođe do prekoračenja vremena igrač prekida igru. U rubriku neizvedenih hitaca upisuju se “0”. (Na primjer: .. 5 2 0 0).

U zapisniku se verificira dotad postiguti rezultat.

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 172.

Ova Pravila kuglanja na devet čunjeva klasičnim načinom u skladu su s Međunarodnim športskim pravilnikom WNBA/NBC te Tehničkim pravilnikom WNBA/FIQ.

Temeljne odredbe WNBA donesene su u Augsburgu u studenom 1983. Izmjene i dopune izvršene su 29.6.1991. i 20.11.1993. u Welschnofenu, Italija. Odredbe su stupile na snagu 1.1.1994.

U Regensburgu je na konferenciji WNBA 27.09.1997. izvršena izmjena i dopuna članka 1.11.1. kojim se zabranjuje financijsko potraživanje nacionalnog saveza u svezi prijelaza igrača.

Članak 173.

Ova pravila služe kao temeljne odredbe za izradu potrebitih akata o:

- statutarnom ustrojstvu
- sustavu natjecanja
- registraciji klubova i igrača
- ustrojstvu i radu kuglačkih sudaca
- disciplinskom ponašanju i postupku

Akta iz gornjeg stavka, koja su na snazi u kuglačkim udrugama, moraju se uskladiti s ovim pravilima u roku od godine dana od dana donošenja.

Članak 174.

Izmjene i dopune ovih pravila donose se na način i po postupku kako su i donešena.

Za tumačenje ovih pravila nadležan je IO HKS-a.

Usvajanjem ovih Pravila prestaje važiti Pravilnik o kuglanju na 9 čunjeva iz 1993. godine.

Članak 175.

Ova Pravila prihvaćena su na sjednici Skupštine HKS-a održanoj 6. rujna 1997. godine u Koprivnici.

Pravila stupaju na snagu dana 1. siječnja 1998. godine, osim za natjecanja ekipa ligaškim sustavom gdje će se primjenjivati početkom športske godine 1998/1999. odnosno od 1. srpnja 1998. godine.

U Koprivnici, 6. rujna 1997. godine.

Skupština HKS-a
Predsjednica:
Ilinka Milas